

Pehkijärven virkistyskäytön parantaminen / kuntalaisaloite

YMPAR 15.11.2023 § 64

43/10.03.01.05/2022

Kuntalaisaloite.fi –palvelun kautta on kuntaan tullut 10.12.21 aloite Pehkijärven virkistyskäytön parantamisesta. Aloitteessa on kaksi osallistujaa. Jostakin syystä aloitteeseen ei ole toistaiseksi vastattu.

Aloitteessa ehdotetaan, että kunta ottaa suuremman roolin Pehkijärven tilanteen korjaamiseksi. Järvi kasvaa keskeltä umpeen ja eteläpään tilanne huononee koko ajan. Järvi rehevöityy kovaa vauhtia. Aloitteessa ehdotetaan lisäksi, että kunta huolehtisi, että avohakkuita ei tehtäisi enää ranta-alueilla.

Asian tiimoilta toivotaan laajaa keskustelua.

Pehkijärven pinta-ala on 189 hehtaaria. Sen pituus on noin viisi kilometriä ja leveys suurimmillaan noin kilometrin. Järveen laskee luoteesta Vaihijoki, pohjoisesta Teuronjoki, idästä Salmenoja ja etelästä Oksjoki. Järven luusua sijaitsee järven länsirannalla, josta saa alkunsa noin 8 kilometriä pitkä Myllyjoki. Järvellä on rantaviiva noin 14 kilometriä ja ranta on pääosin moreeni- ja kalliopohjaista metsämaastoa, mutta rantaan rajautuu myös peltomaata ja suota. Rannoille on rakennettu loma-asuntoja erityisesti järven keskikohtaan.

Järvi on humustyyppinen ja rehevä. Vesi on väriltään ruskeaa ja loppukesällä leväkukinnat ovat yleisiä. Tämän vuoksi järvi on virkistys- ja yleisen käyttökelpoisuusluokitukseltaan välttävän ja tyydyttävän välillä. Järven vesi ei kerrostu, sillä sen keskisyvyys on alle kaksi metriä. Tuulet sen sijaan sekoittavat veden hyvin. Oksjoki tuo Oksjärven Isosuon turvetuotantoalueen vesiä järveen. Luontaisesti matalana järvenä Pehkijärvi on altis umpeenkasvulle.

Järven länsipää on umpeenkasvanutta ja suurinta osaa siitä muodostavat laajat korteikot sekä niitä reunustavat sara- ja ruoholuhdat. Avovesialuetta länsipäässä on vain vähän ja sekin pysyy auki vain toistuvan niiton avulla. Pehkijärven länsipää kuuluu valtakunnalliseen lintuvesiensuojeluohjelmaan ja Natura 2000–verkostoon.

Vastauksen laatimisen valmisteluun on pyydetty kommentit Forssan seudullisesta ympäristönsuojelusta.

Liite: Kuntalaisaloite, Pehkijärven virkistyskäytön parantaminen.

Lapsivaikutusten arviointi (Kvalt 60 §, 23.9.2019)
Päätöksen lapsivaikutukset: Ei

Valmistelija: Projektipäällikkö Hannu Jalava, puh. 050 5219962

Esittelijä: Tekninen johtaja Jari Kauppi

Päätösehdotus: Lautakunta päättää antaa seuraavan vastauksen kuntalaisaloitteeseen Pehkijärven virkistyskäytön parantamisesta.

Järvellä toimiva Pehkijärvi yhdistys ry on tehnyt Pehkijärven tilan parantamiseksi monia toimenpiteitä. Kunta on omalta osaltaan ollut tukemassa näitä. Kunta oli mm. hallinnoimassa ja osaltaan kustantamassa hanketta, jossa valmisteltiin Pehkijärven veden korkeudelle uusi vesioikeudellinen lupa ja uusi pohjapato korvaamaan vanhan vuodelta 1938 olevan luvan ja sen mukaisen säätelypadon. Vanhan luvan mukaan kesävesi olisi pitänyt laskea 60 cm alemmaksi korkeudesta, joka oli ollut jo pitkään käytäntönä. Vanhalla padolla ei myöskään ollut nimettyä hoitajaa ja patorakenteet olivat huonossa kunnossa. Pehkijärvi yhdistys haki veden korkeudelle ja padolle uuden luvan ja Tammelan kunta osallistui padon rakentamiskustannuksiin noin 40 000 eurolla. Pehkijärvi yhdistys on tämän jälkeen avannut järven keskikohtaa veden virtauksen parantamiseksi sekä tehnyt suunnitelman Teuronjokisuun kosteikon rakentamisesta, jolle on saatu vesioikeudellinen lupa kuluvana vuonna. Hanke on tarkoitus toteuttaa talvella. Yhdistys on suorittanut järvellä niittoja vesikasvillisuuden kurissa pitämiseksi. Niittoja on tehty myös Natura-alueella. Kunta on ollut tukena yhdistyksen hankkeissa ja avustanut yhdistystä rahallisesti vuosittain jaettavissa olevalla avustuksella tai erillisrahoituksella.

Natura-alueelle on lupa vesiväylien ruoppauksiin ja niittoihin. Toimenpiteet oli suunniteltu tehtävän pääosin vuonna 2023 Helmi-ohjelman rahoituksella. Kunta on hankerahoituksella teettänyt Natura-alueelle hoito- ja käyttösuunnitelman. Kaikki toimenpiteet alueella ovat kuitenkin ELY-keskuksen vastuulla ja rahoituksella toteutettavia. Lintujen elinolosuhteiden säilyminen ja luonnon monimuotoisuus riippuu ELY-keskuksen toimenpiteistä. Veden pinnan korkeuteen ei toistaiseksi voitane saada muutosta.

Kunnalla ei ole alueella metsää. Yksityismetsien hoitoon kunnalle ei ole mahdollisuus puuttua. Hakkuista tehtävät metsänkäyttöilmoitukset menevät metsäkeskukselle, jossa hakkuita valvotaan. Järvellä ei ole rantakaavoja tai yleiskaavoja, joiden perusteella seudullinen rakennusvalvonta voisi vaatia hakkuista maisematyölupia.

Kunnalla ei ole mahdollisuuksia puuttua sen enempää maatalouden maa-ainekuormitukseen, kuin turpeenottoalueiden aiheuttamaan kuormitukseen. Turpeenottoalueiden kuormitusta säädellään niille annetuissa ympäristöluvuissa. Teuronjoen maa-ainekuormitusta järveen pyritään vähentämään suunnitellulla Teuronjokisuun kosteikolla.

Moottorikäyttöisille veneille ei ole järvellä lain mukaista ajokieltoa. Tammelan järvillä moottorikäyttöisillä veneillä ajon kiellot perustuvat ranta-asukkaiden yhteisiin sopimuksiin, joten viranomaisien puolesta niitä ei voida valvoa.

Tammelassa on ainakin yli 150 järveä ja lampea, joista kaikista pitää huolehtia. Huolehtiminen on ensisijaisesti rannan omistajien tehtävä ja tarvittaessa kunnalta voi anoa avustusta kunnostushankkeisiin. Pehkijärviyhdistyksen aktiivisuuden ansiosta Pehkijärvi on jo tähän mennessä saanut kunnalta apua ja rahoitusta huomattavasti enemmän

kuin muut järvet keskimäärin. Tarvittaessa kunta on edelleen jatkossakin mukana järven kunnon hyväksi tehtävässä työssä, mikäli aktiivisuutta tähän edelleen löytyy Pehkijärvi yhdistyksen tai ELY-keskuksen kautta. Kunnalla ei ole tarpeen ottaa suurempaa roolia Pehkijärven virkistyskäytön parantamistoimiin, koska Pehkijärvi yhdistys toimii niin aktiivisesti.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.